

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการใช้ อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 และเพื่อเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตาม ความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ประสบการณ์ในการสอนและวุฒิการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 311 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามการใช้อำนาจของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 วิเคราะห์ ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ F-test

สรุปผลการศึกษา

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 15 ปี ขึ้นไป โดยทำการ สอนในโรงเรียนขนาดกลาง ที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 – 300 คน และมีวุฒิทางการศึกษาใน ระดับปริญญาตรี

2. การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในภาพรวมผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ในรายด้านพบว่า ผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ด้านที่ผู้บริหารมีการใช้ อำนาจมากที่สุดคือ ด้านอำนาจอ้างอิง รองลงมาคือ ด้านอำนาจข่าวสาร และด้านอำนาจการให้ รางวัล ส่วนด้านที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจน้อยที่สุดคือ ด้านอำนาจการบังคับ รายละเอียดของแต่ละด้านมีดังนี้

2.1 ด้านอำนาจการให้รางวัล ในภาพรวมผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมากใน รายข้อพบว่า ทุกข้อผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจมากที่สุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น รองลงมาคือ

ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ และผู้บริหารพิจารณาความดีความชอบของครูด้วยความเป็นธรรมโดยใช้เกณฑ์ของผลการปฏิบัติงาน ส่วนข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารยกย่องชมเชยหรือให้รางวัลในการทำความดีแก่ครูตามโอกาส

2.2 ด้านอำนาจการบังคับ ในภาพรวมผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับปานกลาง ในรายข้อพบว่า ผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีการควบคุม เร่งรัดให้ครูปฏิบัติงานให้ทันเวลาที่กำหนด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการออกระเบียบและแนวการปฏิบัติให้แก่ครูปฏิบัติตาม และผู้บริหารมีความสามารถในการควบคุมให้ครูมีพฤติกรรมอยู่ในกรอบของวินัยและจรรยาบรรณครู ส่วนข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีการลงโทษครูที่กระทำความผิดตามระเบียบกฎเกณฑ์

2.3 ด้านอำนาจตามกฎหมาย ในภาพรวมผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ในรายข้อพบว่า ทุกข้อผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีการออกคำสั่งให้ครูรับผิดชอบการปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษร รองลงมาคือ ผู้บริหารสั่งงานตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน และผู้บริหารสั่งงานตามขั้นตอนตามสายการบังคับบัญชา ส่วนข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของครูตามระเบียบและกฎเกณฑ์ที่วางไว้

2.4 ด้านอำนาจอ้างอิง ในภาพรวมผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ในรายข้อพบว่า ทุกข้อผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจมากที่สุดคือ ผู้บริหารประพฤติปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับโอกาส เวลา และสถานที่ รองลงมาคือ ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและมีความมั่นคงทางอารมณ์กับผู้ร่วมงาน และผู้บริหารอุทิศตนเพื่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ ส่วนข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้ประสบผลสำเร็จ

2.5 ด้านอำนาจเชี่ยวชาญ ในภาพรวมผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ในรายข้อพบว่าทุกข้อผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีความรู้ทักษะและความสามารถในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับ รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความสามารถถ่ายทอดความรู้ ข้อมูล ข่าวสารที่ถูกต้องทันต่อเหตุการณ์ และผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ส่วนข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารนำหลักการและทฤษฎีใหม่ๆ มาใช้ในการพัฒนางานเสมอ

2.6 การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านอำนาจการเชื่อมโยงในภาพรวมผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ในรายข้อพบว่าทุกข้อผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีความสามารถติดต่อประสานงานกับผู้ปฏิบัติงานได้ทุกระดับ รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความสามารถในการขอความร่วมมือจากชุมชนหรือหน่วยงานอื่นได้เป็นอย่างดี และผู้บริหารมีความสามารถติดต่อกับผู้บริหารระดับสูงกว่าได้ ส่วนข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสามารถระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษา

2.7 ด้านอำนาจข่าวสาร ในภาพรวมผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ในรายข้อพบว่าทุกข้อผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจมากที่สุดคือ ผู้บริหารให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเต็มใจ รองลงมาคือ ผู้บริหารเป็นผู้รอบรู้ทันต่อเหตุการณ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ และผู้บริหารติดตามข้อมูลข่าวสารทางสื่อต่างๆ เป็นประจำ ส่วนข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารนำข้อมูลข่าวสารมาวิเคราะห์และตัดสินใจในการบริหารงาน

3. การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ประสพการณ์ในการสอน และวุฒิการศึกษา รายละเอียดมีดังนี้

3.1 การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกันมีการใช้อำนาจด้านอำนาจการให้รางวัลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกันมีการใช้อำนาจด้านอำนาจการบังคับ ด้านอำนาจตามกฎหมาย ด้านอำนาจอ้างอิง ด้านอำนาจความเชี่ยวชาญ ด้านอำนาจการเชื่อมโยง และด้านอำนาจข่าวสาร ไม่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการใช้อำนาจของผู้บริหารด้านการให้รางวัล พบว่า ครู โรงเรียนขนาดใหญ่มีความเห็นต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านอำนาจการให้รางวัลแตกต่างจากครูโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ครูโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่า

ด้านอำนาจการให้รางวัล พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความเห็นต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านอำนาจการให้รางวัลแตกต่างจากครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่า

อภิปรายผล

การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในภาพรวมผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ส่วนในรายด้าน ผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ด้านที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจมากที่สุดคือ ด้านอำนาจอ้างอิง รองลงมาคือ ด้านอำนาจข่าวสาร และด้านอำนาจการให้รางวัล ส่วนด้านที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจน้อยที่สุดคือ ด้านอำนาจการบังคับ เหตุที่เป็นเช่นนี้น่าจะเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนก่อนที่จะเข้าสู่ตำแหน่งจะต้องผ่านกระบวนการพัฒนาการเป็นผู้บริหารตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ต้องผ่านกระบวนการสอบคัดเลือก และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2545 ที่กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาทั้งการประกันคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอก เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งมีคุณภาพที่เท่าเทียมกัน ทำให้ผู้บริหารมีการตื่นตัวและพัฒนาตนเอง พัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดมีการนำเทคนิคการบริหารงาน วิธีการและกลยุทธ์ต่างๆ มาใช้ในการบริหารงานของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจวน สุดีใจรัก (2544) ได้ศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอศรีราชา พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก และการศึกษาของจรงค์ แสงแก้ว (2543) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ตลอดจนการศึกษาของชำนาญ ตรีศรี (2544) ศึกษาการใช้อำนาจการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอป่องทอง จังหวัดชลบุรี ที่พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอป่องทอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก รวมทั้งการศึกษาประทีป ศรีรักษา (2547) ได้ศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ใช้อำนาจโดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของนิตยา

แสนใจกล้า (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และการศึกษาของคมกริช วงศาโรจน์ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่าการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก รวมทั้งการศึกษาของชาญชัย ศรีสังข์ (2549, บทคัดย่อ) ได้ ศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อำเภอขลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อำเภอขลุง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ตลอดจน การศึกษาของของสัญญาชัย ฉลาดคิด (2549) ศึกษาและเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหาร สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า 1.การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก และการศึกษาของพฤษภา แก้วภู (2551, บทคัดย่อ) ได้ ศึกษาและเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า (1) การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก อีกทั้ง การศึกษาของเสริมสิทธิ์ รุ่งรุจี (2552) ได้ศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนัก การศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พบว่าการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ มณฑิยา รัตนไสวงค์ (2546) ได้ศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่าในการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ซึ่งโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านอำนาจการให้รางวัลในภาพรวมผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ ผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจมากที่สุดคือ ผู้บริหารส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น รองลงมาคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครู แสดงความคิดเห็นโดยอิสระ และผู้บริหารพิจารณาความดีความชอบของครูด้วยความเป็นธรรม โดยใช้เกณฑ์ของผลการปฏิบัติงาน ส่วนข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารยกย่อง ชมเชยหรือให้รางวัลในการทำความดีแก่ครูตามโอกาส เหตุที่เป็นเช่นนี้ น่าจะเนื่องมาจากผู้บริหาร ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพครู ให้ครูได้พัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพ มีการเลื่อน

ตำแหน่งที่สูงขึ้น เปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ และพิจารณาความดีความชอบของครูด้วยความเป็นธรรมโดยใช้เกณฑ์ของผลการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลต่อการทำงานของครูมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของสุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2544, หน้า 61) ได้กล่าวถึงอำนาจการให้รางวัลตามแนวคิดของเฟรนช์ และราเวน (French and Raven) ว่าเป็นอำนาจที่กลุ่มบุคคลเป้าหมายยอมรับ เนื่องจากต้องการได้รับรางวัลหรือสิ่งตอบแทน หรือความดีความชอบจากผู้มีอำนาจนั้น อำนาจดังกล่าว อาจเรียกว่าอำนาจการให้คุณก็ได้ และตามแนวคิดของจำเริญ บัวเลิศ (2538, หน้า 32) ได้เสนอแนวทางการใช้อำนาจการให้รางวัลว่า อำนาจจากการให้รางวัลนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นรากฐานแห่งอำนาจที่จะดึงดูดใจให้เกิดการยอมรับตาม การให้รางวัลแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาจึงต้องกระทำอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและถูกต้องตามหลักจริยธรรม

ด้านอำนาจการบังคับในภาพรวมผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีการควบคุม เร่งรัดให้ครูปฏิบัติงานให้ทันเวลาที่กำหนด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการออกระเบียบและแนวการปฏิบัติให้แก่ครูปฏิบัติตาม และผู้บริหารมีความสามารถในการควบคุมให้ครูมีพฤติกรรมอยู่ในกรอบของวินัยและจรรยาบรรณครู ส่วนข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีการลงโทษครูที่กระทำความผิดตามระเบียบกฎเกณฑ์ เหตุที่เป็นเช่นนี้น่าจะเนื่องมาจากในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษานั้น จำเป็นต้องมีการใช้อำนาจการบังคับ เพื่อควบคุมการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทำให้ต้องมีการออกระเบียบและแนวการปฏิบัติให้แก่ครูปฏิบัติตาม และควบคุมให้ครูมีพฤติกรรมอยู่ในกรอบของวินัยและจรรยาบรรณครู สอดคล้องกับแนวคิดของวิเชียร ไพรเลิศ (2540, หน้า 26) ได้กล่าวถึงอำนาจการบังคับว่า เป็นอำนาจที่เกิดจากการที่ผู้ใต้บังคับบัญชารู้ว่า จะได้รับโทษตามที่ผู้บริหารขู่ไว้ หากไม่ปฏิบัติตามที่ผู้บริหารต้องการ และแนวคิดของสุเมธ แสงนิมนวล (2544, หน้า 14) กล่าวถึงอำนาจประเภทนี้ว่า เป็นอำนาจที่เกิดจากการที่บุคคลมีความสามารถที่จะให้โทษแก่ผู้อื่นได้ ทำให้ผู้อื่นเกรงกลัวและยอมตกอยู่ในอำนาจ เพื่อมิให้ได้รับโทษดังกล่าว รวมทั้งแนวคิดของเจเวียง ทองธรรมชาติ (2541, หน้า 38) กล่าวว่า อำนาจจากการบังคับนี้ เกิดจากการที่ผู้บริหารมีอิทธิพลเหนือผู้ใต้บังคับบัญชา โดยเป็นอำนาจที่สามารถลงโทษผู้อื่นได้เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชามีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ อำนาจชนิดนี้มีฐานมาจากความกลัวทางด้านร่างกาย ความมั่นคงและปลอดภัย

ด้านอำนาจตามกฎหมายในภาพรวมผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ทุกข้อผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีการออกคำสั่งให้ครูรับผิดชอบการปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษร รองลงมาคือ ผู้บริหารสั่งงานตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน และผู้บริหารสั่งงานตามขั้นตอน ตามสายการบังคับบัญชา ส่วนข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของครูตามระเบียบและกฎเกณฑ์ที่วางไว้ เหตุที่เป็นเช่นนี้น่าจะเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนทุกคน ได้รับการแต่งตั้งที่ถูกต้องตามกฎหมาย ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติงานจำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีการออกคำสั่งให้ครูรับผิดชอบการปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษร ในการสั่งงานผู้บริหารต้องมีการสั่งงานตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ตลอดจนการสั่งงานตามขั้นตอน ตามสายการบังคับบัญชา ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของอุไร รัชชนะธรรม (2544, หน้า 18) กล่าวว่า อำนาจประเภทนี้เกิดจากค่านิยมของบุคคลในการให้สิทธิอันชอบธรรมแก่บุคคลคนหนึ่ง ในการที่จะมีอิทธิพลเหนือกลุ่มคนกลุ่มนั้นโดยรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องยอมรับ และปฏิบัติตาม และแนวคิดของสุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2544, หน้า 62) กล่าวว่า อำนาจตามกฎหมายเป็นอำนาจที่กลุ่มบุคคลเป้าหมายยอมรับปฏิบัติตาม เนื่องจากยอมรับว่าผู้บังคับบัญชามีความชอบธรรมในการที่จะใช้คำสั่งและจะต้องยอมรับปฏิบัติตาม ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ อำนาจตามกฎหมายนั้น มักจะอยู่คู่กับการดำรงตำแหน่งหน้าที่อย่างเป็นทางการ ตลอดจนแนวคิดของ สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ (2542, หน้า 238) ได้กล่าวถึงอำนาจตามกฎหมายว่าเป็นอำนาจที่เกิดจากวัฒนธรรมขององค์กร โดยต้องมีลักษณะของความชอบธรรมอยู่ด้วย เช่น อำนาจอันเนื่องมาจากตำแหน่งที่บุคคลดำรงอยู่ตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้ตำแหน่งที่อยู่ในระดับชั้นของการบังคับบัญชาสูงกว่าจะมีอำนาจสูงกว่าตำแหน่งในระดับชั้นการบังคับบัญชาของรองลงมา

ด้านอำนาจอ้างอิงในภาพรวมผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ทุกข้อผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจมากที่สุดคือ ผู้บริหารประพฤติปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับโอกาส เวลา และสถานที่ รองลงมาคือ ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและมีความมั่นคงทางอารมณ์กับผู้ร่วมงาน และผู้บริหารอุทิศตนเพื่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ ส่วนข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้ประสบผลสำเร็จ เหตุที่เป็นเช่นนี้น่าจะเนื่องมาจากอำนาจอ้างอิงเป็นอำนาจที่ผู้บริหารมีบุคลิกภาพ หรือลักษณะท่าทางที่ประทับใจ มีพฤติกรรมทางการบริหารที่แสดงถึงความเป็นผู้นำ ความมีคุณธรรม ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับผู้ใต้บังคับบัญชาส่งผลให้เกิดการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชา

นอกจากนี้การใช้อำนาจอ้างอิงยังส่งผลดีต่อการบริหารโรงเรียนคือ ก่อให้เกิดพลังความมุ่งมั่น ความน่าเชื่อถือในตัวผู้บริหาร ได้รับการยอมรับจากผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชามีแรงบันดาลใจจากภายในในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับแนวคิดของเจวียง ทองธรรมชาติ (2541, หน้า 27) กล่าวว่า อำนาจรูปแบบนี้เป็นอำนาจที่เกิดจากการที่ผู้ใต้บังคับบัญชามีความนิยมชมชอบผู้บริหาร หรือมีความปรารถนาที่จะเอาเป็นแบบอย่าง ผู้บริหารที่มีอำนาจอ้างอิง มักจะเป็นบุคคลที่น่ายอมรับ ยกย่อง และน่ายึดถือเป็นแบบอย่าง ที่มาของอำนาจประเภทนี้มักจะมาจากการมีคุณลักษณะพิเศษที่ผู้อื่นชื่นชอบ และแนวคิดของ วิเชียร ไพโรเลิศ (2540, หน้า 28) กล่าวถึงอำนาจอ้างอิงว่า ความปรารถนาที่ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องการให้ผู้บังคับบัญชาต้องการให้ผู้บังคับบัญชาเป็นแบบอย่างจะมีมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับความรู้สึกภาคภูมิใจในตัวผู้บังคับบัญชาของผู้ใต้บังคับบัญชา และคุณลักษณะของผู้บังคับบัญชาที่ทำให้เกิดความประทับใจ นอกจากนี้ความคงทนของอิทธิพลดังกล่าวจะคงอยู่ในความรู้สึกของผู้ใต้บังคับบัญชาตลอดเวลา ไม่ว่าจะอยู่ในสายตาของผู้บริหารหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งแนวคิดของ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2544, หน้า 69) กล่าวว่า นอกจากอำนาจอ้างอิงจะมาจากคุณลักษณะที่ดีของผู้บังคับบัญชา และความภาคภูมิใจของผู้ใต้บังคับบัญชาแล้วยังอาจมาจากการรู้จักมักคุ้นฉันมิตรที่ดีต่อกันมานานจนเกิดเป็นความศรัทธา จงรักภักดี จนกลายเป็นอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของอีกฝ่ายหนึ่ง

ด้านอำนาจความเชี่ยวชาญในภาพรวมผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ ผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีความรู้ทักษะและความสามารถในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับ รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความสามารถถ่ายทอดความรู้ ข้อมูล ข่าวสารที่ถูกต้องทันต่อเหตุการณ์ และผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ส่วนข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารนำหลักการและทฤษฎีใหม่ๆ มาใช้ในการพัฒนางานเสมอ เหตุที่เป็นเช่นนี้น่าจะเนื่องมาจากความรู้ทักษะและความสามารถในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการบริหารงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนที่ดี นอกจากนี้ความสามารถถ่ายทอดความรู้ ข้อมูล ข่าวสารที่ถูกต้องทันต่อเหตุการณ์ และความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล จะทำให้การปฏิบัติงานของครูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของสุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2544, หน้า 67-68) กล่าวว่าอำนาจความเชี่ยวชาญนั้นเป็นอำนาจส่วนตัวของบุคคล โดยไม่จำเป็นต้องมีตำแหน่งหน้าที่และอำนาจประเภทนี้จะมีความชัดเจนมากขึ้นเมื่อมีบุคคลอื่นๆ เกิดความจำเป็นต้องขอคำแนะนำช่วยเหลือ หากปัญหาที่นำมาขอคำแนะนำเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ก็จะมีเพิ่มอำนาจความเชี่ยวชาญให้แก่บุคคลที่ให้คำแนะนำมากขึ้น และแนวคิดของ

วิเชียร ไพรเลิศ (2540, หน้า 28) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของอำนาจประเภทนี้ว่า พลังอำนาจความเชี่ยวชาญนี้จะมีอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาเล็กน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความรู้ความชำนาญที่ผู้บริหารที่เหนือผู้ใต้บังคับบัญชา โดยอิทธิพลของอำนาจประเภทนี้จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางปัญญาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นส่วนใหญ่ รวมถึงทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกยอมรับในความรู้ความเชี่ยวชาญของผู้บริหารจะอยู่ในตำแหน่งใดๆ ก็ตาม ตลอดจนแนวคิดของพะยอม วงศ์สารศรี (2542, หน้า 136) ได้อธิบายถึงผลของอำนาจความเชี่ยวชาญของผู้บริหารว่า เมื่อผู้บริหารที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานมักจะได้รับการยอมรับ เพราะผู้ใต้บังคับบัญชามองว่าผู้บังคับบัญชาเป็นคนเก่ง มีความสามารถ ดังนั้นความเป็นผู้เชี่ยวชาญจึงเป็นที่มาของอำนาจที่ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานศรัทธาและพร้อมที่จะปฏิบัติตาม

ด้านอำนาจการเชื่อมโยงในภาพรวมผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ ผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีความสามารถติดต่อประสานงานกับผู้ปฏิบัติงานได้ทุกระดับ รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความสามารถในการขอความร่วมมือจากชุมชนหรือหน่วยงานอื่นได้เป็นอย่างดี และผู้บริหารมีความสามารถติดต่อกับผู้บริหารระดับสูงกว่าได้ ส่วนข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสามารถระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษา เหตุที่เป็นเช่นนั้นน่าจะเนื่องมาจากการประสานที่ดีเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงาน ในการบริหารงานโดยทั่วไปเนื่องด้วยทรัพยากรของโรงเรียนมีอยู่อย่างจำกัด จึงจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรต่างๆ และประชาชนในการพัฒนาการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรมีทักษะในการประสานงานที่ดี สามารถติดต่อสื่อสารกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของอรุณ รักรธรรม (2543, หน้า 65-70) ที่กล่าวว่า มนุษย์สัมพันธ์ มนุษย์ต่อมนุษย์มีความสัมพันธ์กันเป็นปัจจัยแรกที่ติดต่อกัน เป็นเรื่องของคนต่อคน เราอาจจะพูดง่ายๆ ได้ว่า วิชามนุษย์สัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ต่อมนุษย์ เป็นวิชาที่ว่าด้วยความเข้าใจอันดี เพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ดี เกิดความพอใจ เกิดความรักใคร่ มนุษย์สัมพันธ์นับเป็นกำลังภายในบุคคลนั้นตลอดไป ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใด หรือจะทำหน้าที่เป็นประชาชนธรรมดา หรือกล่าวอีกในหนึ่งก็คือการชนะจิตใจคนได้ต้องใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ยอมเปรียบเสมือน “อำนาจแฝง” นั่นเอง

ด้านอำนาจข่าวสารในภาพรวมผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ทุกข้อผู้บริหารมีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก ข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจมากที่สุดคือ ผู้บริหารให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเต็มใจ รองลงมาคือ ผู้บริหารเป็นผู้รอบรู้ทันต่อ

เหตุการณ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ และผู้บริหารติดตามข้อมูลข่าวสารทางสื่อต่างๆ เป็นประจำ ส่วนข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารนำข้อมูลข่าวสารมาวิเคราะห์และตัดสินใจในการบริหารงาน เหตุที่เป็นเช่นนี้น่าจะเนื่องมาจากข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย และเที่ยงตรงมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ ทำให้การให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงควรมีการศึกษาหาความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์มาแจ้งให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทราบเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของพนัส หันนาคินทร์ (2542, หน้า 4-5) กล่าวว่า อำนาจที่เกิดจากตัวบริหารเอง ได้แก่ อำนาจที่เกิดจากความมีเมตตา ความเป็นผู้อยู่ในธรรม ความเป็นผู้รอบรู้ สามารถเป็นที่พึ่งได้ทั้งเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว อำนาจชนิดนี้มักจะมีการสืบทอดกันได้

การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกันมีการใช้อำนาจด้านอำนาจการให้รางวัลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกันมีการใช้อำนาจด้านอำนาจการบังคับ ด้านอำนาจตามกฎหมาย ด้านอำนาจอ้างอิง ด้านอำนาจความเชี่ยวชาญ ด้านอำนาจการเชื่อมโยง และด้านอำนาจข่าวสาร ไม่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการใช้อำนาจของผู้บริหารด้านการให้อำนาจรางวัล พบว่า ครู โรงเรียนขนาดใหญ่ มีความเห็นต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านอำนาจการให้รางวัลแตกต่างจากครูโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ครูโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่า เหตุที่เป็นเช่นนี้น่าจะเนื่องมาจากในการบริหารงานโรงเรียนในแต่ละขนาดมีการดำเนินงานภายใต้ระเบียบข้อบังคับอย่างเดียวกัน มีกรอบการดำเนินงานที่ไม่แตกต่างกัน จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนก็เป็นไปตามขนาดของโรงเรียน รวมทั้งวิธีการบริหารงานโรงเรียนก็ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของจรงค์ แสงแก้ว (2543) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่ามีการใช้อำนาจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการศึกษาของชำนาญ ติรัศมี (2544) ศึกษาการใช้อำนาจการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน

การประถมศึกษาอำเภอปอทอง ที่บริหารงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีการใช้อำนาจการบริหารงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ รวมทั้งการศึกษาของมณฑลเทียน รัตนไสววงศ์ (2546) ได้ศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ตลอดจนการศึกษาของประทีป ศรีรักษา (2547) ได้ศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ปรากฏว่าผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กใช้อำนาจมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของเสริมสิทธิ์ รุ่งรุจี (2552) ได้ศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พบว่าการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และการศึกษาของเสริมสิทธิ์ รุ่งรุจี (2552) ได้ศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พบว่าการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีขนาดกลางกับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการใช้อำนาจโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของจนวน สุดใจรัก (2544) ได้ศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอศรีราชา พบว่า เมื่อเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางใช้อำนาจมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ และการศึกษาของชาญชัย ศรีสังข์ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอขลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอขลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ยกเว้น ด้านอำนาจการบังคับ อำนาจเชี่ยวชาญและอำนาจข่าวสาร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ รวมทั้งการศึกษาของสัญญาชัย ฉลาดคิด (2549) ศึกษาและเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวม

และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ใช้อำนาจมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ ยกเว้นอำนาจอ้างอิง ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ ใช้อำนาจมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ตลอดจนการศึกษาของพฤษภา แก้วภู (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบการใช้ อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาพบว่าขนาดของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน มีการใช้อำนาจของ ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครู สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีความเห็น ต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอำนาจอ้างอิง ด้านอำนาจการเชื่อมโยง และด้าน อำนาจข่าวสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีความเห็นต่อ การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอำนาจการให้รางวัล ด้านอำนาจการบังคับ ด้านอำนาจ ตามกฎหมาย และด้านอำนาจความเชี่ยวชาญไม่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ของการใช้อำนาจของผู้บริหารด้านอำนาจอ้างอิง ด้านอำนาจการเชื่อมโยง และด้านอำนาจข่าวสาร พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 15 ปีขึ้นไป มีความเห็นต่อการใช้อำนาจของ ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านอำนาจอ้างอิงแตกต่างจากครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปีมีค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นมากกว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 15 ปีขึ้นไป มีความเห็นต่อการใช้ อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านอำนาจเชื่อมโยงแตกต่างจากครูที่มีประสบการณ์ในการสอน น้อยกว่า 10 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปีมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 15 ปีขึ้นไป มี ความเห็นต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านอำนาจอ้างอิงแตกต่างจากครูที่มี ประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มี ประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปีมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่า เหตุที่เป็นเช่นนี้น่าจะ เนื่องมาจากครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 10 ปีขึ้นไปไม่มีความเคยชินกับการใช้อำนาจของ

ผู้บริหารโรงเรียนมาหลายคนทำให้เกิดความรู้สึกที่ไม่แตกต่างกันในการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของพุทธภา แก้วภู (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความเห็นต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอำนาจการให้รางวัล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความเห็นต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอำนาจการบังคับ ด้านอำนาจตามกฎหมาย ด้านอำนาจอ้างอิง ด้านอำนาจความเชี่ยวชาญ ด้านอำนาจการเชื่อมโยง และด้านอำนาจข่าวสาร ไม่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการใช้อำนาจของผู้บริหารด้านอำนาจการให้รางวัล พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความเห็นต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอำนาจการให้รางวัลแตกต่างจากครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่า เหตุที่เป็นเช่นนั้นน่าจะเนื่องมาจากครูที่มีวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกันมักจะมีการปฏิบัติงานที่ไม่แตกต่างกัน คือ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาการเรียนการสอน และการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับการศึกษาของกรศึกษาของจรงค์ แซงแก้ว (2543) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า มีการใช้อำนาจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของสัญญา ฉลาดคิด (2549) ศึกษาและเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ซึ่งจำแนกตามวุฒิการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาสูง

กว่าระดับปริญญาตรีจะมีการใช้อำนาจมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิกการศึกษาระดับปริญญาตรี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 ในด้านอำนาจการให้รางวัล ผู้บริหารควรมีการใช้อำนาจเพิ่มขึ้นในเรื่องที่เกี่ยวกับการยกย่องชมเชยหรือให้รางวัลในการทำความดีแก่ครูตามโอกาส เนื่องจากผู้บริหารมีกรปฏิบัติในข้อนี้น้อยที่สุด ซึ่งการยกย่องชมเชยหรือให้รางวัลในการทำความดีแก่ครูตามโอกาส จะเป็นการสร้างขวัญ กำลังใจ และความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เพิ่มมากขึ้น

1.2 ด้านอำนาจการบังคับ ผู้บริหารควรมีการใช้อำนาจเพิ่มขึ้นคือ การลงโทษครู ที่กระทำความผิดตามระเบียบกฎเกณฑ์ เพื่อให้เกิดความสำนึกต่อการทำความผิดของครู แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องเป็นการลงโทษที่ไม่ทำให้ครูเกิดการต่อต้านในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารต้องใช้ทักษะการบริการงานในการดำเนินงานในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก ควรใช้อย่างระมัดระวังด้วย

1.3 ด้านอำนาจอ้างอิง ข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรเพิ่มความมุ่งมั่นในการปฏิบัติที่ให้ประสบผลสำเร็จมากขึ้น เพื่อเป็นแบบอย่าง และสร้างความมุ่งมั่นให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่

1.4 ด้านอำนาจความเชี่ยวชาญ ข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารนำหลักการและทฤษฎีใหม่ๆ มาใช้ในการพัฒนางานเสมอ ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา เพื่อนำหลักการและทฤษฎีใหม่ๆ มาใช้ในการพัฒนางานเสมอ ซึ่งจะส่งผลให้งานประสบความสำเร็จ

1.5 ด้านอำนาจการเชื่อมโยง ข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสามารถระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษา ดังนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนที่มีงบประมาณและทรัพยากรในการจัดการศึกษาที่จำกัด ผู้บริหารโรงเรียนควรเพิ่มความสามารถระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษา

1.6 ด้านอำนาจข่าวสาร ข้อที่ผู้บริหารมีการใช้อำนาจน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารนำข้อมูลข่าวสารมาวิเคราะห์และตัดสินใจในการบริหารงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นต่อการบริหารโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรเพิ่มการนำข้อมูลข่าวสารมาวิเคราะห์และตัดสินใจ ในการบริหารงาน เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาสอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของครูผู้สอนต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นของการมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งความต้องการในการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาของครูผู้สอนต่อไป